

Verslag 20ste Anialarra-expeditie

2016 was een julieumjaar, want voor het 20ste jaar op rij brachten we een maand door op het Massief van Anialarra in de Frans-Spaanse Pyreneeën. In augustus iets meer 2 weken, in september nog eens 2 weken.

Augustus werd gekenmerkt door een lange periode van ongelooflijk goed en warm weer, september was eerder koud en wisselvallig, zoals dan vaak het geval is.

Het feit dat we in augustus met slechts 6 à 7 speleo's waren, bleek eerder een voordeel dan een nadeel! Alles ging zoveel vlotter qua organisatie, beschikbaarheid van materiaal en we bleven bijna voortdurend in het hoogtekamp (daar waar we anders vaak naar de camping terug moesten, omdat dit kamp maximaal 8 mensen kan herbergen).

Het Systeem van Anialarra

Door omstandigheden werd hier minder tijd aan besteed dan gepland. Onze tweedaagse in de extreme “amonts” werd op het allerlaatst nippertje afgeblazen omdat we moesten inspringen bij een grote reddingsactie in de AN308 (zie verder).

We maakten drie lange tochten van één dag in het Systeem. Er werd geklommen, ge(her)topografeerd, en ook nogal wat nieuwe zaken links en rechts bijgevonden. Vooral Frits, enthousiaste nieuwkomer dit jaar, wroette, klom en desobstrueerde dat het een lust was, met in zijn kielzog een wanhopige topoploeg die al die stukjes probeerde in kaart te brengen.

Klimwerk gebeurde in de sector van de “Coude Malchance”, een uitdagende klim die jammer genoeg dicht liep op +40 m hoogte. Onder en rond de “Grand Chambardement” werden nogal wat zaken ontdekt (Galerie des Petits Jeunes), en ook in de hoofdrivier konden we enkele verrassende premières maken.

Al deze exploraties gebeurden in het centrale deel van de grot, niet ver van de basis van de ingangspuizen (via AN51), tussen -450 en -500 m. Het plan van dit deel heeft intussen veel weg van een bord spaghetti, en het is zeker dat er daar nog heel wat te vinden is!

De lengte van het Systeem groeide met 640 m aan en totaliseert nu **42662 m voor een diepte van -853 m**.

De ingangspotten van de AN51 werden van 200 m gloednieuw touw voorzien, dat jammer genoeg diezelfde dag al op enkele plaatsen werd doorgesneden door een Petzl Croll met zijn inoxplaatje, dat transformeert in een soort scheermes wanneer het ingesleten geraakt! Wanneer je zo een borstklem gebruikt, controleer ze a.u.b. frequent!

Sima de la Babosa (AN669)

Klepper van een grot waarin we nu al jaren bezig zijn. In augustus exploreerden we een nieuwe puttenreeks (Puits du Coup de Pierre) die vanaf -190 m bijna 100 m dieper ging om daar met de reeds gekende eindput van de grot (Puits des 7 Méandres) te verbinden, rond -280. Jammer maar voorspelbaar. Vorig jaar exploreerden we op -100 ook al een nieuwe puttenreeks (Puits de la Lune, Puits Casatschok) en die kwam ook op -280 in de Puits des 7 Méandres uit. Alle wegen leiden blijkbaar naar ... de Puits des 7 Méandres.

Annette schreef in het logboek: Terug naar onze nieuwe put "Puits du Coup de Pierre". Geassisteerd door Lieven, equipeert Frits verder waar Gertian vorige keer gestopt was. Annette en Kim volgen al topograferend. Mooie, ellipsvormige put die even in twee splitst (beide takken komen lager weer samen). De afmetingen nemen af, de put verandert van richting, spijtig genoeg naar de bekende Puits des 7 Méandres. De put wordt zeer ruim en vervoegt dan de 7 Méandres ter hoogte van het "eilandje".

Een mooie P100 erbij, maar toch een beetje teleurgesteld terug omhoog naar -190. Het equipment laten hangen, in het vooruitzicht van een explo waar we de grote lucarne die we in de 7 Méandres kennen, moeten proberen te bereiken. Daarna vlot weer omhoog en... hoera! Mijn stijgklem is teruggevonden! Die had ik enkele dagen geleden in deze put laten vallen...

We herzagen het diepste punt van de grot en ontdekten, na wat werk, een putje dat ons 7 m dieper bracht. Daar is het enige vervolg een spleet van 10 cm breed met veel tocht. Maar we zitten hier zo diep (-351 m) en de grot is zo moeilijk, dat (bijna) niemand staat te springen voor grote werken daar. Temeer omdat we nog een andere tak in de grot hebben, de Puits Manneken Pis (rond -210) waar een klein gaatje een nieuwe, diepe put voorafgaat. Het verbreden ervan is een formaliteit. En we gaan hier echt wel totaal weg van de vervloekte Puits des 7 Méandres! Dus werd de grot gedesequipeerd vanaf -351 tot -190, en werd die Puits Manneken Pis alvast geëquipeerd, met het oog op exploratie in 2017.

Puits du Coup de Pierre in Sima de la Babosa (foto: J-C London)

Voor dit alles waren vijf stevige tochten van elk 10-12 uur nodig. Deze grot is een flinke onderneming. Vanaf de ingang tot -100 is ze overwegend smal en moeilijk (een soort Trou Wéron of Chawresse), daarna bereikt men grote, volumineuze putten. Om vanaf de fond (-351) tot buiten te klimmen, mag men op ruim 3,5 uur rekenen, wat het dubbele is van de gemakkelijke puttenreeks van de AN51 die nochtans 50 m dieper is!

Sima de la Babosa is intussen bijna 1000 m lang. Deze grot zou de hoogste ingang van het Systeem kunnen worden, maar dan moeten we nog zeker 100 m dieper zien te geraken (concreet dus tot -450 m).

Sima de las Plumas (AN507)

In 2015 ontdekten Paul en Annette deze grot. Beneden de ingangspuit (P25) stopten we, na 3 dagen verbredingswerk, op een nieuw putje. De ligging van de grot (in de kalkschisten van het Campaniaan) in combinatie met een mooie ingangspuit en een felle tocht, maakten er een kanshebber van om een grote grot te exploreren. Maar al in augustus hadden we door dat het er niet zo vlot zou gaan.

Na een dag nieuwe verbredingswerken geraakten Annette en Kim doorheen de vernauwing op -28m. Een nieuwe put (P9) gevolgd door een blokkengang en een instabiele P5 kwam uit op een te nauwe meander. Frits toonde zich er een meester in het bouwen van muren waardoor de instabiele P5 geen probleem meer was. Vervolgens trokken we in de grot om de meander te verbreden. Wat verder volgde een putje van 3 meter en een van 8 meter. Dan opnieuw een te klein gaatje met erachter een putje. In september werden er weer 6 dagen aan besteed, om hooguit 5 m verder en dieper te geraken. Voorlopig einde op 60 m diepte. De werken werden stilgelegd omdat we amper 26 m verder een andere grot ontdekten (Sima Regalo) waar het einde nog niet van in zicht is. Mogelijk verbindt Plumas hiermee!

In de laatste put van Sima de las Plumas (foto: JC London)

Sima James Bond (AN692)

Er werd uiteraard veel werk verzet in de zone boven de Rivière Tintin. Al bijna 5 jaar zijn we op zoek naar een directe ingang, aangezien de amonts van de Rivière Tintin extreem ver in de grot liggen: 9 km van de ingang liefst; een tocht van 2 dagen om er te geraken. De Rivière Tintin blijft beloftevol: vele dingen werden niet gedaan (zijriviértjes, fossiele verdiepingen) en het is hier dat we een mogelijke verbinding met het Systeem Pierre-St-Martin – Gouffre des Partages moeten zoeken. Deze verbinding zou in de grootste grot van Frankrijk resulteren.

De Sima Bond leverde na wat desobstructie wat putjes op maar rond -50 m liep de meander vrijwel dicht (10 cm breed). Frits “percuteerde” zich voorbij de bocht, geraakte nog 2 m dieper maar daar herbegint de meander, extreem smal. Er is onvoldoende tocht om ons te motiveren nog veel tijd in deze grot te steken. Einde op -52, en kruis erover!

Sima Pokémon (AN624)

Maar intussen hebben we onze hoop gevestigd op een andere grot vlakbij, Sima Pokémon. Door Paul 2 jaar geleden gevonden, met een duidelijke tocht. De instabiele ingang werd vorig jaar vrijgemaakt en gaf via een P10 toegang tot een complex grotje. Hierin zat een tak met sterke aanzuigende tocht, waar een nieuwe put (15 m) werd opengemaakt: Puits Pikachu. Beneden stopten we op een vernauwing met eronder een nieuwe meanderende put. Eens voorbij dat obstakel volgde een P5, dan werd het wat verder opnieuw zeer smal. Maar ook daar geraakten we na een dag of 3 hard labeur doorheen, en zo vonden we een mooie P10 (Puits Zubat) Beneden: te nauwe spleet, 5 cm breed. Maar ook die moest eraan geloven en zo geraakten we de laatste dag boven een nieuw putje. Vervolg in 2017. Het blijft een kanshebber, deze grot, maar het moet er wel wat ruimer gaan worden want aan dit tempo zijn we daar nog jaren bezig. We zitten nu rond -50 m.

In Puits Pikachu van Sima Pokémon (foto: A. Van Houtte)

Sima de la Vergüenza (AN671)

Deze 90 m diepe put, die we enkele jaren geleden al bezochten (en die zeker voordien al door de “anciens” was gedaan) lag op amper 50 m van Sima Pokémon. Maar het ontbrak ons nog aan een topo. Dit werd rechtgezet door Kim, Lieven en Gertian, terwijl de anderen bezig waren met de secours in de AN308.

Sima Antartica (AN596)

Eindelijk naar deze grot die al sinds 2011 in stand-by stond. Bart en Kris hadden er toen één explo in gedaan en waren rond de -70 in een zaal vol sneeuw en ijs beland.

Echter, wij volgden een heel andere weg omlaag, wat veel equipment vereiste, tot in een zaaltje op -40 m dat grotendeels met ijs gevuld was. Hier was een magnifieke put in gesmolten: een 29 m diepe “tube” die toeliet om onder de 30 m dikke ijslaag te geraken in een soort galerij vol sneeuw en ijs. Langs deze weg geraakten we in dezelfde zaal op -70 als die Kris en Bart (waarschijnlijk) ook bereikten. Een enorm gat omlaag wees de weg maar er hingen tonnen smeltend ijs boven en pas na lang werken om dat te laten vallen, konden we de nieuwe Puits des Cascadeurs afdalen. 50 m diep, van boven tot onder met ijs en sneeuw bedekt. Spectaculair, prachtig maar ook levensgevaarlijk, want in deze periode smelt het ijs snel.

Beneden de put werd het nog straffer want we stonden hier in een galerij/zaal van wel 40 m hoog. Akoestiek als in een kerk, en de bodem bedekt met sneeuwbergen: de Salle des Dunes. Gezien het gevaar voor vallend ijs te groot was, werd de explo hier gestaakt; enkel het duo Frits/Tobias deed nog een blitz-explo wat verder.

Tobias schreef in het logboek: Frits equipeerde de put in sneltempo. 50 m dieper: een reusachtige galerij vol sneeuw, die finaal eindigde in een sneeuwprop. Ik twijfelde of het verder liep maar Frits wilde tot het uiterste gaan. We daalden een putje af tussen sneeuw en rots. Beneden angekommen, hoorde Frits iets. "Tobias, ik hoor hier een rivier? Of is het de tocht? ". Uit een klein gaatje tussen de blokken kwam een enorm lawaai: tocht! Na amper 5 minuten blokken weggraven kwamen we in een gang en die liep wel 80 m verder. Wat een ontdekking! Toen kwam de kers op de taart: een put, een gigantische put. We gooiden er een steen in en die botste wel 13 seconden omlaag! We zijn er zeker van: die put meet minstens 100 meter. Helaas was de dag om. Nog desequiperen en tot volgend jaar!

In de spectaculaire P29, doorheen het ijs van Sima Antartica (foto: P. De Bie)

AN211

Bij het uitwerken van de topogegevens van de Sima Antartica, kwamen we tot de conclusie dat de ijszaal op -40 m van de Antartica, overeenstemde met een vergelijkbare ijszaal in een andere grot, de AN211 (-340 m diep en in 1993-1994 ontdekt door de S.S. Plantaurel). De vrees rees dat de diepe put die Frits en Tobias hadden ontdekt in de Antartica, wel eens niks anders zou kunnen zijn dan de grote put (P145) van de AN211.

Een dag topograferen later konden we wel concluderen dat beide grotten inderdaad toegang geven tot dezelfde ijszaal. De door ons ontdekte Puits des Cascadeurs en Salle des Dunes is wel zeker "première". De grote put die Frits en Tobias vonden: bekend terrein of toch nieuw? Dit raadsel is op te lossen in 2017.

De mooie ijszaal van de AN211 (foto: P. De Bie)

Sima Regalo (AN597)

De ontdekking van het jaar en een waardige afsluiter van de 20ste expeditie!

De ingang werd door Paul en Annette gevonden tijdens een prospectie in de sneeuw (maart 2012). Het was een drievoudig blaasgat dat van ver zichtbaar was. Maar 's zomers bleek dat de ingang weliswaar enorm hard en koud tochtte, maar ook bestond uit een onstabiele helling van grote blokken. Op het diepste punt, vijf meter lager, zat alles dicht met kleiner puin.

Het was een gat waar ik in geloofde, ik ging het drie keer herbekijken over evenveel jaren, met telkens de conclusie: teveel werk. Doch dit keer zaten we er met een goede ploeg wroeters, de explo in Plumas schoot niet echt op en dit gat lag slechts 26 m naast die Plumas! Dus raadde ik Dagobert en Mark aan om er eens een poging te wagen. Het duo kwam 's avonds terug met een ongelooflijk verhaal!

Mark schreef in het logboek: Het is lekker warm in het zonnetje dus we zijn niet gehaast. Ondanks de uitleg van Paul, die ons met alle mogelijke middelen de ligging van de gaten heeft getoond, vinden we die AN597 niet. Een sms'je naar Paul en wat zoekhulp van Tobias, die net op tijd van zijn wandeling naar de Pic d'Anie terugkomt, lossen het mysterie op.

Tijdens de desobstructie van Sima Regalo (foto: D. L'Ecluse)

Na een halve dag werk in de Sima de las Plumas, starten we de desobstructie in de AN597. De tocht is er overduidelijk en dat geeft ons veel moed! Na amper 2 uur werken horen we plots, wanneer we met een hamer slaan, een echo waar we stil van worden! Het zal toch niet waar zijn, hé! We werken snel verder en eindigen de dag boven een klein, zwart gat waarin stenen eindeloos lijken te vallen. Joepie! Morgen terug, met een touw.

Maar hun werk had – zoals gevreesd – heel de puinhelling ondergraven. Blokken van wel een ton dreigden omlaag te schuiven. Twee dagen en twee avonden werk waren nodig om de zaak weer onder controle te krijgen. Daarna konden we de eerste stappen zetten in de immense put die intussen een naam had: Puits de l'Adrenaline. Een put om van in je broek te doen (dixit sommigen), met een prachtige resonantie en galm. Een eerste exploratie bracht ons op het einde van het 90 m lang touw, waar de put splitste: een “nauwere en sympathieke” put en een “bangelijk, bodemloos zwart gat”.

's Anderendaags kozen we resoluut voor het bangelijke gat, onder het motto: YOLO! - (You Only Live Once). Dat splitste weer, en we volgden de kant die ons het interessantste leek. We stranden op -140, einde touw, op een platform met ernaast een volgende put. En passant werd alles al getopografeerd ook, en natuurlijk gedesequipeerd want dit was de laatste dag van de expé.

Het was alvast een fantastische explo in een prachtig, verticaal decor. Benieuwd naar het vervolg!

Een dolgelukkige ploeg, op de voorlopige terminus van Sima Regalo

Reddingsactie in de Sima del Bosquete (AN308)

Ons programma, waarvan de hoofdmoot een tweedaagse tocht in de Réseau Nostradamus was, werd onverwacht afgebroken. Reden was een zwaar ongeval, in het Systeem van Anialarra, waar onze Franse vrienden van de Interclubs Anialarra Ouest onder leiding van Eric Boyer exploreren via de vorig jaar ontdekte AN308, die momenteel de 10de en meest stroomafwaarts gelegen ingang van het Systeem is. Afgelopen dinsdag had een gigantisch kantelend blok een van onze Franse vrienden, François B., zwaar gekwetst: gebroken ribben, gebroken wervel en kapotte knie. Het was een waar mirakel dat François het overleefd had.

Kortom, weer een secours zoals Annette er in 2007 een had meegemaakt. Bijna 100 speleo's, ongeveer 50/50 Spéléo Secours Français en Spaanse Guardia Civil, en dixit sommige kranten ook "3 spécialistes belges". Dat waren wij dus: Annette, Frits en Paul.

Het werd een uitdaging, want de AN308 was een grot met veel vernauwingen en meanders die allen meermaals moesten gedynamiteerd worden, om de brancard er doorheen te krijgen. Onze taak was de evacuatiestellingen te equiperen van -250 tot -200, samen met een 6-tal Franse speleo's. Donderdag vertrokken we kort na de middag in de grot. Rond 21 u 's avonds waren we klaar met onze opdracht. Na een babbeltje met François, die nu al meer dan 50 uur in een "point chaud" lag te wachten op zijn evacuatie, zochten we een fossiele galerij op. Het was er droog en er stond weinig tocht, maar er was geen vierkante meter vlak, enkel grote blokken. Onder onze speleoponcho's, met een kaarsje, zaten we zo te dommelen en de uren af te tellen. Stilaan be kroop de ijzige kou ons (temperatuur van de grot: 3,5 °C). Rond middernacht kregen we gezelschap van Eric Boyer en zijn bende: het leken wel spoken want ze waren ook allen in hun speleoponcho's gehuld. Hartelijk weerziens met onze oude vrienden, jammer van de omstandigheden! Na een uurtje bijpraten, hernam iedereen zijn gedommel: zittend op een blok, tegen een koude rotswand.

Om 4 uur hoorden we roepen: "va reveiller les belges!". Alsof we sliepen! Een uur later begon het evacuatiemanoeuvre. Arme François wist toen nog niet dat hij 24 uur lang onderweg zou zijn in die 250 m putten! We brachten het slachtoffer tot -200, en daarmee waren we al gauw 3 uur bezig. In enkele nauwe meanders bovenaan de putten, bleek gauw dat het ondanks alle verbredingswerk, nog erg moeilijk was om de brancard erdoor te krijgen.

Na onze evacuatie moesten nog wachten tot de drie ploegen Fransen boven ons, hun deel van het werk hadden gedaan. In deze smalle grot was het onmogelijk om de brancard voorbij te klimmen! Slechts op -150 was er plaats om het slachtoffer weer in een point chaud onder te brengen, en alle redders die in de zone -250 tot -150 hadden gewerkt (toch wel een 25-tal mensen!) te laten voorbijsteken om uit te klimmen.

Iedereen maakt zich gereed voor de reddingsactie in AN308

Vrijdag, na bijna 20 uur onder de grond, zagen we weer zonlicht. François, de gekwetste, zou pas zaterdagochtend om 4 u buiten worden gebracht! Het was een flink karwei, maar we hadden het voor geen geld willen missen. Aldus hebben we toch een wederdienst kunnen bewijzen aan de mensen die ons destijds (2007) kwamen helpen.

Enfin, dit gebeuren liet sporen na, mentaal en vooral fysiek. We waren doodmoe, en daarbij kwam nog een verkoudheid want in die AN308 hadden we veel in de tocht gezeten. Gelukkig liep toen onze augustus-expeditie toch ten einde.

50 jaar ARSIP

Na de secours, volgde een ware ontlading onder de vorm van een echt feest: de viering van 50 jaar ARSIP, een ronduit heerlijke avond in het gezelschap van vele vrienden en anciens.

Inderdaad, de "Association de Recherches Spéléologiques Internationales à la Pierre Saint Martin" werd in 1966 opgericht, met als doel de exploraties op het massief te superviseren en coördineren. De vereniging is ronduit exemplarisch en het is jammer dat dit voorbeeld niet op alle andere, belangrijke karstmassieven in Europa is gevolgd. Ze telt tussen de 150 en 200 leden, hoofdzakelijk Fransen, Belgen en Spanjaarden.

Hoogtepunt van de viering was natuurlijk de voorstelling van het nieuwe boek "ARSIP 18", een meer dan 300 blz. dikke turf over de exploraties van de afgelopen 15 jaar. Bijna 1/3 van het boek is gewijd aan de Anialarra!

Zie <http://www.arsip.fr/index.php/149-bulletin-n18.html>

Besluit

Twintig jaar zijn we hier al bezig. En toch blijven we jaar na jaar de meest fantastische exploraties doen. Het massief van Anialarra lijkt een onuitputtelijke schatkamer. Wat een privilege hier elke zomer een maand te kunnen doorbrengen in dat woeste en minerale decor van bergen en kalksteen, met onder onze voeten een gruyère van putten en galerijen. En we hebben nog maar het topje van de ijsberg blootgelegd; er is hier nog werk voor nog eens 20 jaar. We kijken echt uit naar 2017, dat wordt weer genieten!

Deelnemers

SC Avalon Edegem: Erik Bruijn, Kim De Bie, Paul De Bie, Lieven De Meyere, Dagobert L'Ecluse, Mark Michiels, Tobias Speelmans, Annette Van Houtte

Continent 7/CASA : Jack London

Spero : Gertian Roose

GRSC : Frits van der Werff

Een deel van de septemberploeg: Frits, Gertian, Paul, Kim, Annette